

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/34/2019
Identifikačné číslo spisu: 8716202267
Dátum vydania rozhodnutia: 22.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8716202267.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu STAV-TATRY, s.r.o., so sídlom Teplická 4370, 058 01 Poprad, IČO: 36 497 495, proti žalovanému BizPartner a.s., so sídlom Dlhé Hony 5031/6, 058 01 Poprad, IČO: 36 798 916, zastúpenému advokátom Mgr. Marcelom Lesňákom, so sídlom Murgašova 87/6, 058 01 Poprad, o zaplatenie 13.500 € s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cob/18/2018-181 z 29. novembra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cob/18/2018-181 z 29. novembra 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 16Cb/60/2016-140 zo 14. septembra 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 13.500 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5% ročne od 1.01.2016 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 €, všetko v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% účelne vynaložených trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že žalobca vykonával na základe Zmluvy o dielo z 28.07.2015 (ďalej aj „ZoD“ alebo „zmluva“) stropné a stenové omietky pre žalovaného na stavbe Polyfunkčného komplexu Ekonomik v Poprade. V prípade pripravenosti staveniska a možnosti neprerušovaného výkonu prác mali práce trvať po dobu 60 dní, pričom nástup na práce bol dohodnutý 20.08.2015 a nástup na každé ďalšie podlažie bol dohodnutý tak, že bude plynulý po ukončení predchádzajúceho podlažia. Pokiaľ by stavenisko nebolo pripravené, táto skutočnosť po dohode zmluvných strán bude mať za následok zmenu v termínoch plnenia. V zmluve nebol presne stanovený dátum ukončenia stavebných prác. Žalobca v zmysle dohodnutých zmluvných podmienok práce vykonával, avšak podľa jeho tvrdenia k reálnemu začatiu prác malo dôjsť až dňa 24.8.2015, kedy sa aj preberalo stavenisko. Podľa tvrdenia žalovaného bolo sporné, kedy žalobca stavbu prevzal, avšak žalovaný (okrem predložených fotografií) neprodukoval žiadny dôkaz o tom, že práce sa začali dňa 20.08.2015.

2.1. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal preukázať, že pokiaľ dňa 24.08.2015 došlo k reálnemu začatiu stavebných prác, potom tento deň v zmysle ZoD je aj dňom prevzatia staveniska žalobcom tak, ako to vyplýva z článku 3 bodu 3.1 zmluvy. Pokiaľ žalovaný rozporoval štyri dni (20.-24.08.2015), táto okolnosť nemala vplyv na omeškanie s odovzdaním diela, ktoré namietal žalovaný. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobca dielo vykonal v súlade s uzavretou ZoD, keď práce ukončil 30.11.2015, čo bolo uvedené aj v Protokole o odovzdaní a prevzatí stavby (ďalej aj „protokol“) v kolónke „skutočný termín dokončenia prác“, kde je uvedený dátum 30.11.2015. V uvedený deň žalobca vystavil žalovanému aj konečnú faktúru, ktorú žalovaný prevzal, avšak následne v súvislosti s vyúčtovaním zmluvnej pokuty poukazoval na protokol, v ktorom mal byť určený termín ukončenia prác dňa 18.10.2015. Súdu však takýto protokol zo strany žalovaného a ani zo strany žalobcu nebol predložený.

2.2. V konaní bolo tiež preukázané, že žalobca po niektoré dni nemohol na stavbe pracovať pre nepripravenosť staveniska, ktoré predstavovalo omeškanie na strane objednávateľa (žalovaného), pričom žalobca nespochybňoval, že jeho zamestnanci nepracovali počas víkendov a v niektoré dni pracovného pokoja. Žalobca reálne nemohol vykonávať dohodnuté práce v dňoch 16.09.-23.09.2015 a v dňoch 26.10.-1.11.2015, kedy práce prerušil a zápisom v stavebnom denníku žalovaného žiadal, aby zabezpečil poskytnutie súčinnosti s upozornením na nepripravenosť diela. Pokiaľ dielo bolo dokončené dňa 30.11.2015, žalobca dodržal dohodnutý termín. V konaní nebolo preukázané, že by žalobca bol upozorňovaný na omeškanie zo stavbou a je nepravdepodobné, že - pokiaľ sa malo jednať o prácu počas kalendárnych dní - žalobca by nepracoval počas víkendov a sviatkov, súc si vedomý hrozby vo forme zmluvnej pokuty, ktorá bola dohodnutá v zmluve a na druhej strane, že by žalovaný nebol urgoval žalobcu na vykonávanie prác aj počas víkendov a sviatkov. Nárok žalobcu súd prvej inštancie preto považoval za preukázaný a žalobu za dôvodnú. Zároveň konštatoval, že u žalovaného nie je spôsobilá pohľadávka na započítanie - uplatnená zmluvná pokuta za omeškanie s odovzdaním diela a zo strany žalovaného nedošlo k započítaniu splatných pohľadávok (pokiaľ by také existovali), keďže neexistuje relevantný započítací prejav žalovaného.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/18/2018-181 z 29. novembra 2018 rozhodol tak, že potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci dostatočne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a návrh žalobcu aj správne právne posúdil. Súčasne odvolací súd preskúmal aj námietky vyjadrené v odvolaní žalovaného a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné, pretože v konečnom dôsledku nemôžu privodiť zmenu zisteného skutkového a právneho stavu. Zároveň sa odvolací súd stotožnil aj s výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorý považoval za vecne správny. Z uvedených dôvodov preto rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu, ako rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie a zároveň žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Prípustnosť dovolania dovolateľ vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. b/, resp. písm. c/ CSP. Odvolaciemu súdu vytkol, že jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné a trpí vadou zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je absolútne vôbec odôvodnené v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP a je v rozpore s ustanovením § 387 ods. 3 CSP, keďže odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní žalovaného. Jedná sa o nesprávne tvrdenie, že lehota na dokončenie diela sa má počítať ako lehota podľa pracovných dní, a

nie kalendárnych dní, nesprávne určenie dňa nástupu na prácu a nesprávne určenie dňa ukončenia diela, nesprávne zistenie skutkového stavu (najmä nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov), neaplikáciu výkladových pravidiel obsiahnutých v ustanovení § 35 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) na zmluvné dojednanie strán o lehote na zhotovenie diela, nesprávny procesný postup súdu prvej inštalácie porušujúci právo žalovaného na spravodlivý (kontradiktórny) proces, keďže žalovanému neboli doručené všetky listy stavebného denníka, ktoré súdu predložil žalobca. Odvolací súd týmto svojím postupom mu odoprel právo dozvedieť sa o príčinách, pre ktoré rozhodol tak ako rozhodol a následne mu odňal možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v rámci prípadného využitia mimoriadneho opravného prostriedku, a teda mu odňal možnosť konať pred súdom. Pozornosť upriamil na to, že jednou zo súčastí práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“) a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) je aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Porušenie tohto práva účastníka zakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

6. K dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/, resp. písm. c/ CSP dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie, že lehota na dokončenie diela sa má počítat' ako lehota podľa pracovných dní, a nie kalendárnych dní. Pokiaľ by zmluvné strany boli toho názoru, že malo ísť o pracovné dni, muselo by to byť v zmluve jednoznačne uvedené. V opačnom prípade je nutné vychádzať z toho, že ide o dni kalendárne. Nesprávny a v rozpore s ustanovením § 122 OZ je potom názor súdu prvej inštalácie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd, že lehota na dokončenie diela, t. j. 10 dní na každé podlažie (pričom išlo o 6 podlaží a pracovať sa malo kontinuálne) sa má počítat' podľa pracovných dní, a nie kalendárnych dní. Keďže podľa zmluvy je dňom nástupu na prácu deň 20.08.2015, je zrejmé, že dielo podľa zmluvy malo byť odovzdané dňa 18.10.2015, resp. 19.10.2015. Súd prvej inštalácie pri interpretácii ustanovení mal postupovať podľa pravidiel obsiahnutého v § 35 ods. 2 OZ, podľa ktorého „právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom“. Keďže ide o obchodnoprávny vzťah, súd mal pri interpretácii zmluvného ustanovenia vychádzať z ustanovenia § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorý stanovuje, že „prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy“.

7. Pokiaľ žalobca tvrdil, že v dohodnutej lehote nebol dielo objektívne schopný dokončiť z dôvodu, že žalovaný bol v omeškaní (nepripravenosť staveniska), tak potom súd prvej inštalácie mal aplikovať ustanovenie § 365 ods. 4 Obchodného zákonníka, ktoré stanovuje: „Dlžník však nie je v omeškaní, pokiaľ nemôže plniť svoj záväzok v dôsledku omeškania veriteľa“. Bolo preto povinnosťou žalobcu preukázať, v akom časovom rozsahu trvalo omeškanie žalovaného, pre ktoré nebol schopný v zmysle zmluvy kontinuálne pracovať na diele, pričom po túto dobu omeškania žalovaného by sa posunul termín dokončenia diela a následne by sa určilo, či sa žalobca dostal do omeškania so zhotovením diela.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a aj dôvodné.

9. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo ustanovenia § 421 CSP. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. V prípade dovolania prípustného podľa ustanovenia § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba

tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení, pričom dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

12. Dňa 3. decembra 2015 občianskoprávne kolégium NS SR prijalo zjednocujúce stanovisko R 2/2016, v zmysle ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Závery tohto stanoviska sú aplikovateľné aj pre účely posúdenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a uvedené stanovisko je preto aktuálne aj z hľadiska aplikácie ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (sp. zn. 1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017), pričom aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

13. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

14. Dovolací súd poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13.11.2018, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 47/2018, ktorého právna veta znie: „Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku“. V bode 35 odôvodnenia predmetného nálezu ÚS SR konštatoval, že „absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama o sebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, i práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru“.

15. Aj v posudzovanom prípade odvolací súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, t. j. preto, že ho považoval za vecne správne, pričom zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého platí, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Takéto „doplňujúce dôvody“ sú obsahom bodov 12 - 15 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia. Prítom v bodoch 12 a 13 odvolací súd len odcitoval ustanovenia § 470 ods. 1 a ods. 2 CSP a v bode 14 podal výklad týchto ustanovení. Posledná veta bodu 14 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je navyše nezrozumiteľná („uvedené má význam aj z

pohľadu aplikácie tých ustanovení OSP /Občiansky súdny poriadok, zákon platný do 30.6.2016/, ktoré aplikoval súd prvej inštancie, je v súvislosti s realizáciou dokazovania a prijatými skutkovými závermi“).

16. Vysporiadanie sa odvolacieho súdu s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, ktoré vyžaduje ust. § 387 ods. 3, posledná veta CSP, sa v posudzovanom prípade obmedzilo len na konštatovanie v bode 17 odôvodnenia: „súčasne odvolací súd preskúmal i námietky vyjadrené v odvolaní žalovaného a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné, pretože v konečnom dôsledku nemôžu privodiť zmenu zisteného skutkového i právneho stavu“. K vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že žalovaný podal pomerne rozsiahle odvolanie, v ktorom spochybňoval správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie (najmä nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov), ďalej neaplikáciu výkladových pravidiel obsiahnutých v § 35 OZ na zmluvné dojednanie strán o lehote na zhotovenie diela a nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, porušujúci právo žalovaného na spravodlivý (kontradiktórny) proces (konkrétne, že mu neboli doručené všetky listy stavebného denníka, ktoré súdu predložil žalobca). Takéto odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu - podľa názoru dovolacieho súdu - je nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné, keďže odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami, ktoré žalovaný uviedol v odvolaní. Odvolací súd preto zásadným spôsobom porušil vyššie citované kogentné ustanovenie § 387 ods. 3 CSP, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalovaného na riadne odôvodnenie rozsudku, a teda aj k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces, vyplývajúceho z článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, čo v posudzovanom prípade zakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a odôvodňuje aplikáciu výnimky v zmysle druhej vety stanoviska R 2/2016.

17. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom spore je daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd preto zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (ktoré zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania), dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/, resp. písm. c/ CSP, keďže preskúmanie právneho posúdenia veci odvolacím súdom nie je ani možné, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje žiadny relevantný právny záver, ktorého správnosť alebo nesprávnosť by mohol dovolací súd v tomto štádiu dovolacieho konania preskúmať.

19. Podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd.

20. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.